

ВРОЈ 10 АПТА

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке на-
плаћују се по погодби.Редакција је у
Феликсовој бр. 20Главни уредник
ДРАГ. С. ГОЊИЋ

Говор генерала Гијома

Примајући француску колонију, командант Источне Војске, генерал Гијома држао је овај говор:

Господо,
Ја вам из свег срца захваљујем на осећању које сте предамном изразили као и на добрим жељама за све савезничке војске. Примите и ви моје жеље, исто толико искрене, за вас, за ваше породице и за напредак Француске колоније у Солуну.

Овај напредак, ви знате, интимно је везан за успех нашег оружја, тојест, за победу уједињених нација за одбрану свих слобода, слободе економске, трговачке, политичке, националне. Само победа може решити сва питања и изравнати све тешкоће. Да је добијемо ми морамо радити сви сложено, без задњих мисли, жртвујући појединачне интересе општим, унапред уверени да ће драговољне жртве бити широко награђене на дан поравњања који ће се наметнути заједничком непријатељу.

Далеко од Мајке Отаџбине и од главног фронта где се 40 месеца води главна борба ове светске игре, висте можда били у положају да мање него други суде о сталном рашћењу наше војне снаге и о опадању непријатељске.

И ако сте могли да оцените херојске напоре савезничких војска, а нарочито храбре српске војске, чији јој је отпор и самопрегоревање прибавио дивљење и донео вечите симпатије целога света, и ако сте оценили како треба помоћ грчке војске, која се вратила традицијама своје прошлости, ипак сте можда кад кад осетили нешто немира са основним или мало претераним надама, које сте гајили. Не треба ситуацију сматрати као сведену на овај, македонски фронт, где смо ми у осталом, као и свуда на другим странама умели да се одржимо према непријатељу и да очувамо према њему надмоћност моралну и војничку.

Дужност је нас, који

долазимо из Француске да вам кажемо, да су облаци, који су могли помрачити ово поверење, ову пуну веру у крајњу победу, давно већ нестали са неба наше отаџбине.

Од оног дана, кад је завојевач заустављен, победом на Марни, на положајима, одакле је доцније свуда одагнат, он никада није више могао да има ни војничке ни моралне надмоћности. Сви његови напади, који су вршени са највећим напорима, пропали су, а битка на Вердену, која је трајала скоро две године, символ су његовог тврдоглавства и његове немоћи.

Неповредност нашег фронта више не подлежи никаквој сумњи и иза те непремостиве баријере могла се развити не само снага наше војске већ и британске величанствене војске, достојне бескрајног дивљења за све оне, који су, као ја, имали част да се боре уз њих. Захваљујући снази овог фронта, ми смо успели да проширимо до дотира са нашим савезницима Италијанима и да заједно са њима постигнемо успехе, о којима данас сазнајемо.

Под окриљем овога фронта, који бране наши врли савезници и ми, ми можемо са пуним поверењем очекивати развој гигантских напора, које у овом тренутку чини Америка, улазећи у рат не само да му да силу већу, него што се икада снивало, већ и да му да дефинитиван карактер неумољиве борбе права и цивилизације против бруталне силе и варварства.

Извесно, прилазећи на нашу страну, слободна Америка је хтела да врати помоћ, коју смо јој ми, уочи наше Велике Револуције, пре 150 година, указали за васпостављање њене независности, и ми смо јој зато врло захвални. Али није само због тога што је она ушла у рат. Њен председник је видео опасност коју представља немачка хегемонија у Европи и зато је, без задњих рачуна, бацио сву живу

снагу своје земље у борбу, за коју је ценио да је неизбежна за њену част и за њене интересе. Можемо бити сигурни да ће он овај рат водити до краја.

Посао, који је Америка већ извршила, огроман је. Он се неће зауставити — ми смо у то сигурни — јер кад једна земља, толико далеко од милитаризма, као што је Америка, уђе у рат, потпуно свесна свих напора, који су потребни, то значи да је она решена да иде до краја. Први додир који смо са њима имали у Француској не оставља у томе никакве сумње.

Ово поверење у успех ја вам доносим из Француске и тражим од вас да га раширите око себе.

АДМИРАЛ ЦЕЛИКО

Лондон. — Коментаришући повлачење адмирала Целико, »Вестминстер Газета« пише: »Шод његовом управом, најпре као командант велике флоте, а затим као први лорд адмиралитета, флота је за три и по године рата била сигурна заштита наше земље и главна гаранција савезничких војних напора.

Она је очистила море од непријатељске трговачке морине и отворила путеве за наше војничке експедиције. Она је сузбила сумаренску опасност у тој мери да влада данас може с поверењем да говори о будућности и да пројектује транспорт великих снага преко Атланског Океана.

Са тих великих радова адмирал Целико и његови сарадници могу бити поносити. Да се они изврше требало је и храбрости и истрајности, издржљивости и иницијативе развијене до највишег степена«.

БРЕНТА И ПЈАВЕ

Рим. — И поред свакодневног уверавања у неке друге своје намере Аустро-Немци спремају да обнове своје нападе на Бренти и припремају битку најширих размера на Пјаве.

На доњој Пјаве нагомилане су јаке масе артилерије, а возови са свежим трупима непрестанно придолазе.

„ТЕСНИ“ И „ШИРОКИ“

Женева. — У Бугарском Сабрању требао је председник владе да одговори на једну интерпелацију о вехрани, али је он том приликом говорио искључиво о раду бугарских »тесних« и »широких« социјалиста. Том приликом је прочитао и изјаву »тесних« социјалиста за швајцарску конференцију. Ево једног одељка из те изјаве:

»Изјава бугарских »тесних« социјалиста. У швајцарским листовима објављено је низ изјава од стране »бугарских социјалиста« односно услова за мир и циљева рата.

Према тим изјавама »бугарски социјалисти« стављају пред интернационалу као услове право Бугарске да присаједини од војске окупране земље, т. ј. Македонију, Добруџу и др. јер су оне већином насељене Бугарима.

То присаједињење према њиховим изјавама не би била анексија туђих територија и туђих народа, већ само примена принципа за самопределовање народа.

»Бугарски социјалисти«, који су дали ове изјаве, делови су једне ситно буржоаске социјалне политичке партије у Бугарској, која нема ништа заједничко с бугарском социјалном демократијом. Уз то се та партија погрешно на-

зива, већина. У ствари она је једна неважна мањина. Њена парламентарна фракција има у Народном Сабрању само девет гласова. Огромна већина организованих радника је на страни социјал демократске радничке партије (партија тесних), која има у парламенту 11 народних посланика.

»Захтеви«, које истичу »бугарски социјалисти«, то су захтеви бугарске владе и бугарске буржоазије. У њиховој име почет и води се рат од стране Бугарске. Бугарски социјалдемократи солидарно са војним циљевима бугарске владе, деле са њом одговорност за рат и за то њихове изјаве, да су биле против рата, неосноване су и лажне.

ПОСЕТА КОД ГРКА

Генерал Гијома, командант Источне Војске, у пратњи генерала Жерома и генерала Шарпи посетио је генерала Зимбракакиса, грчког команданта на фронту. Генерал Зимбракакис је срдечно поздравио добродошлицом генералисима, који се врло живо интересовао за стање грчких трупа.

Измењене су здравнице у част француске и грчке војске.

Круп и пропаганда

Фабрика Крупова споегла се са пангерманцима. То је дошло сасвим просто, јер од њих зависе послови.

Највећи део фондова, које немилнице троши »партија немачке отаџбине«, дао је Круп. Там се новцем потхрањује у Немачкој кампања ратничка и анексионистичка. Да би се формирало јавно мишљење, купују се или се покушава да се купе главни либерални листови, који заступају релативно умерену политику. Круп се исто тако занима и пропагандом у иностранству. Средствима његова то му потпуно допуштају. Зар један добар део ратних зајмова не одлази у његове касе?

Образовано је једно велико удружење под именом: »Удружење за потпомагање Немачке у иностранству«. Оно има један одсек у Швајцарској са специјалним задатком: »Немака пропаганда у Швајцарској«. Ово удружење има велико непокретно имање у Берну. Оно располаже врло великим средствима и развија велику делатност у свим правцима.

У новембру месецу био је у Швајцарској ради инспекције рада овог удружења Др.

Торндаје, главни секретар у дирекцији Крупове фабрике. Он је посетио много личности у Швајцарској и молио их за потпору. Он им је признао, као релативно сасвим природно, да за уметничку пропаганду немачку, чије се већ разmere знају, стипендију даје Круп.

Најбољи немачки оркестри одлазе у Швајцарску и свирају ремек дела Бетовенова, а њихове волине платила је једна фабрика топова! Данас се не треба ничем чудити, па ипак свој искориставање уметности је нарочито одвратно.

Али Др. Торндике је признао да све ово није још довољно. И што он, у ово време, долази у Швајцарску, то је због тога што он има задатак да створи једну организацију, која би била у стању да полагамо формира јавно мишљење у корист Немачке. Имала би да се изведе једна анкета о држању свих швајцарских листова, доде важнијих. А на њих би се потом дејствовало.

Она од којих се не би могло ништа да очекује имали би да буду лишени свих вести из немачких извора. Што се тиче оних другах, они би

били »охрабени« на најсјајнији начин. Једна институција створена ad hoc, агенција Ада (Auslandanzeigengesellschaft) имала би задатак да ради са швајцарском штампом и да закључује повремене уговоре »добрим журналима«.

Републиканске власти извеште су о овим сплеткаријама Крупове фабрике од једне високе личности из немачког дела Швајцарске, у чији ауторитет не може бити сумње. Да ли су оне предузеле нужне мере и да ли су швајцарски новинари одбили овакав »ангажман«, то ћемо врло брзо видети. Али је очекивати од швајцарске демократије и од њене штампе бар то, да је никакви утицаји неће натерати да стане на страну немачке пропаганде, јер би то не само значило десолидарисање са демократијом целог света већ и продавање своје савести.

НОВИ ВЕЛЕИЗДАЈНИЦИ

»Боснише Пост« доноси: »Луче у вече довршен је судом претрес који је почео у понедељак против ерско-православних сељака из среза Сребрнице, Локсима Јовановића и других који су оптужени због велеиздаје.

Локсим Јовановић, Љубомир Перич и Петар Бранковић проглашени су за кривце због злочина против војне власти и осуђени су: први на 5 година, друга двојица по 3 године тешке тамнице«.

МУЧЕНИЦИ

Бечки »Арбајтер Цајтунг« јавља:

Пре неколико месеци јавили смо, да су 11 осуђених са процеса сарајевскога атентата који су најпре били затворени у Зеници упућени у Мелерсдорф где су тројица од њих умрла; а тројица су умрла у Терезијенштату.

Како нам сада саопштавају двојица су од оне тројице у Терезијенштату који још остадоше у животу — Кривчевић и Стјепановић — преведени најпре у Мелерсдорф и онда су за два дана заједно са ондашњим још у животу преосталим Чабриновићем и Поповићем упућени натраг у Зеницу.

КРАЉ И ПАРЛАМЕНАТ

Рим. — Делегације Скупштине и Сената отишле су на фронт да поднесу краљу Виктору Емануилу честитке парламента о Новој Години.

Краљ је врло срдечно примио представнике народа, који су му прочитали адресе о оданости и о потпуној слози целог италијанског народа, чврсто решеног да истраје до победе.

ЗА АНЕКСИЈЕ

Црих. — »Берлинер Тагблат« доноси извештај о једном збору Удружења великих индустријалаца, који је

држан у једном хотелу у Берлину. Збор је послао главном штабу један телеграм, позивајући команду да схвати идеју, да немачка не може живети после рата ако не појача своје изворе за минерале.

Нарочито се истиче потреба да се анектира басен Бриен и Ловица. Ако се ова анексија не изврши Немачка ће за три десет година остати без минерала, јер ће се немачки рудници за то време исцрпети.

ГРЧКА И ВИЛЗОН

Атина. — О Новој Години грчки краљ је честитао свима савезничким владарима а председнику Вилзону послао је овај телеграм:

»На прагу нове године ја вас молим да примите најтоплије жеље моје и мога народа за триумф у борби коју водите за право и слободу потлачених народа.

Свесна својих дужности према цивилизацији и милионима своје деце, коју гони вековни непријатељ, Грчка је решена да заложити све своје снаге за заједничку ствар«.

ВАРВАРСКИ ПОДВИЗИ

Рим. — Из Падове се сазнају нове појединости о огромној штети, коју су претрпели варошки уметнички споменици од последњег бомбардовања са аероплана.

Фасада величанственог Дома срушена је. Уметнички предмети у базилици дел Сајте и врата на цркви, која је радио Камило Бојто, такође су јако оштећена.

Ова врата, која су сада поцепана аустријским бомбама, рађена су новцем, који је скупуљен од целог католичког света.

»Осерваторе Романо« јавља, да ће Света Столица протестовати због рушења уметничких цркава. Та је вест пријављена врло повољно.

ПОРЕЗ НА ЛОПОВЕ

Берн. — Рат, који је у Бугарској довео до велике беде широких народних маса, довео је такође до особито брзог богаћења малог броја великих трговаца. Највише су се ратом користили војни лиферанти. После њих долазе сопственици фабрика дувана, који је у току рата поскупео са 500 од сто.

Влада намерава да на ове зараде удари ратни порез, који ће на приходе 5000 и 50000 износити 55 од сто, између 50.000 и 100.000, 50 од сто и најзад 45 од сто за приходе преко 100.000.

ИЗ СОБРАЊА

Црих. — Из последњих бројева »Мира« види се, да је далеко од слоге у бугарском Собрању. Поводом скорашње дебате о тешкоћама и неисправности у снабдевању земље,

поднета су три предлога за прелаз на дневни ред, два од опозиције а један од већине.

Радославов је изјавио да прима само дневни ред већине, у коме се изражава поверење влади. Тај дневни ред стављен је на гласање и усвојен је са 120 против 111 гласова. Тако се већина данашње владе свела на свега девет гласова и поред свега терора, који је завео Радославов.

У АФРИЦИ

Париз. — Немачка штампа говори о »дирљивој верности«, коју су урођеници у Источној Африци показивали према царским трупама. Та ствар још није довољно расветљена и још се не зна, каква су све средства Немци употребљавали да задобију ову »дирљиву верност«, али се по њиховим поступцима у окупираним крајевима може о томе судити.

У осталом у Источној Африци су се урођеници увек врло радо стављали под заштиту Савезника и најпрекусредљивије су им вршили разне услуге, те се Немци вероватно варају у тој »верности« и поред свег терора који су употребљавали «

ВЕНИЗЕЛОС У АТИНИ

Атина. — Г. Венизелос вратио се са пута, са кога је понео најбоље утиске. Он је одмах конферисао са министром снабдевања г. Ембирокосом а јуче у 11 сати председавао је министарском савету.

После подне у три сата корпорације и удружења приредиле су манифестацију пред његовом кућом. Све радње биле су затворене. Г. Венизелос држао је говор, у коме је изложио резултате свог путовања и своје утиске.

САОПШТЕЊА

ОБЈАВА. Обраћа се пажња српским држављанима, да је потребно лично поднети пријаве »Комисији за извиђај и процену штете проузроковане солунским пожаром Српској Држави и њеним држављанима« без обзира, да ли су раније биле поднете Српском Конзулату или Комесаријату за избеглице.

— Царинска Делегација јавља: Позивају се сви српски грађани, који имају своју робу у овдашњим транзитним или приватним магацинима, што су под царинским грчким надзором, да всту пријаве овој делегацији у року од петнаест дана.

У пријаву треба унети трговачки назив робе, тежину и где се налази.

Пријава је потребна у интересу сопственика и оних, који је у остављеном року не поднесу, сносће законске и административне последице.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Извештај од 15 сати.

— Доста жива артиљеријска акција на фронту Ене, у области Ландрикура и Кавалије де Куран, као и на сектору Мазон де Шампањ и на десној обали Меze. Два непријатељска испада јужно од Оазе и код Корнијеа потпуно су пропали.

Извештај од 23 сата. — Артиљеријска активност с прекидима, нешто живља на неким тачкама фронта на десној обали Меze, у области шуме Фос, Тиомон и Лувмон. Јутрос су Французи извршили један препад на утврђење Помпел и довели заробљеника.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Западни фронт. — Непријатељски препеди су одбијени у току ноћи јужно и југоисточно од Лабасе, где смо добили нешто заробљеника. Не

пријатељска артиљерија била је врло активна преко ноћ и сточно од Елен.

Фронт италијанско-енглеско француски. — Наша артиљерија је извршила више разорних гађања на непријатељске батерије и наши аероплани су извршили сјајан посао.

Уништили смо више непријатељских апарата и са највећим успехом смо извршили више бомбардовања и извиђања на великим одстојањима. Наше батерије су помагале нашим савезницима Французима приликом њиховог последњег успеха на Монте Томба.

Једним испадом прошле ноћи на Пјаве добили смо нешто заробљеника и направиле знатне штете непријатељу. Наши су губитци мали.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Никакав важнији догађај на целом фронту. У ноћ између 18 и 19 непријатељски аероплани су бацили бомбе на Аастелфранко Венето, погодивши две болнице. 18 болесника је убијено.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

СОЛУН. — Извештај Штаба Источне Војске. — Активност британске артиљерије источно од Вардара и према Дојранском Језеру.

Авиатика британска са успехом је бомбардовала непријатељске Кантомане.

Западно од Охридског Језера акција патрола.

БЕРН. — Турска коминике овако јавља за пад Јерусалима: Пренели смо на исток вароши наше трупе, које су се налазиле јужно и западно од Јерусалима.

АТИНА. — Граф Боздари, италијански посланик у Грчкој очекује се данас у Атини. Граф Боздари је у Риму присуствовао свима конференцијама, које је г. Венизелос имао са бароном Сонино, италијанским министром спољних послова.

ПАРИЗ. — Г. Клемансо се примио почасног председништва Удружења мобилисаних новинара.

АТИНА. — У говору пред 40.000 лица, Венизелос је држао говор, у коме је рекао: »Грчка је срећна што данас може да испуни своје обавезе према Савезницима, према Србији и према самој себи. Реалистички политички разлози су нам диктовали да уђемо у рат. Да то нисмо учинили, Бугарска би нам упљачкала Македонију и део Тесалије.

БАЗЕЛ. — »Базлер Нахрихтен« сазнаје из Прага, да је тамо била велика манифестација против аустријске вла-

де. Не зна се за појединости, али се помиње интервенција полиције, и мртви и рањени с обе стране.

ЛОНДОН. — У уводном чланку »Манчестар Гвардијан« констатује, да између Русије и Централних сила постоје врло тешке разлике у питању о народностима и о праву народа да управљају сами својом судбином.

ЖЕНЕВА. — 11 октобра ове године навршило се седамдесет година, од како су наша браћа у Хрватској Славонији и Срему на месту мртвог латинског, која је дотле био службени, увели свој матерњи хрватско српски језик. Та замена је учињена, на предлог тадањег посланика Кукуљевића. Поводом овог јубилеја сви наши листови у Хрватској донели су јубиларне чланке, и народна позоришта у Загребу и Осјеку давала су свечане представе.

МАЛИ ОГЛАСИ

Српско Трговачко Друштво Улица Александра Великог број 4, обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Препоручује нашем свету, да се користи услугама ове новчане установе за све своје послове. Врши на својој благајни размену свих новчаних монета по повољним дневним курсевима. 1—10

»ЧАЧАК«. — Гостионица и пивница у улици Булгарактов, преко пута старе кафе »Флока«, у близини нове грчке поште. Чиста, укусна српска јела на масти, пиће добро, услуга примерна, цене умерене.

Сви српски специјалитети: пикетије, пасуљ, кисео купус, српске пите. — Ресторанер Тадија Драгутиновић. 3—3